

No 12 (12) (2017)

P.1

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com

CONTENT

ART STUDIES

<i>Karmazin A.</i> MUSEUMS DEDICATED TO THE HERITAGE M. VERYKIVS'KY – TOP CELLS STUDY COMPOSER	4	<i>Spirina M.Yu.</i> FROM THE UNIVERSAL HISTORY OF ARTS: TRADITIONAL APPLIED ART	9
<i>Redko A.M.</i> PERM CONSERVATORY. EDUCATIONAL- CREATIVE AND CONCERT ACTIVITY	7		

BIOLOGICAL SCIENCES

<i>Bohaichuk I., Kozii M., Zubkov S.</i> NEUROSTIMULATION: FEEDBACK MECHANISMS	14	<i>Syomochkina M.A.</i> REVIEW OF BIOREMEDIATORS AND MECHANISMS OF ENZYMATIC BIOREMEDIATION OF HYDROCARBONS	17
--	----	---	----

HISTORICAL SCIENCES

<i>Lunden I.L.</i> INFLUENCE OF GEOPOLITICS ON FORMATION MODELS OF SOCIAL- ECONOMIC DEVELOPMENT OF RUSSIA THE AGE OF IVAN THE TERRIBLE	21	<i>Medvedeva V.</i> THE CULTURAL INFORMATION FUNCTION OF LIBRARY INSTITUTIONS IN TODAY'S ENVIRONMENT	24
--	----	---	----

MEDICAL SCIENCES

<i>Kobevka V.M., Tokar P.Y., Semeniak A.V.</i> FEATURES OF TRICHOMONAD PARASITISM IN FEMALE REPRODUCTIVE ORGANS	29	<i>Savransky P.Z., Simakhov R.V., Grishin P.O., Abdulatipov B.A., Khaikin M.B.</i> CLINICAL ASPECTS OF THE USE OF IMPLANTS HUMANA DENTAL IMPLANT SYSTEM	39
<i>Kotsar E.V., Kochneva E.V., Venhzeza K., Ladyka T., Sova K.</i> EFFICIENCY ASSESMENT OF COMBINED ACTION CEFTRIACON AND BACTERIOPHAGE ON STAPHYLOCOCCUS AUREUS STRAINS	31	<i>Savchuk T.P., Boshtan S.V.</i> CHANGES TISSUE PROTEO-, AND FIBRINOLYTIC ACTIVITY AND NITROGEN MONOXIDE METABOLITES LEVEL IN LIMBICO-HYPOTHALAMIC STRUCTURES OF RAT'S BRAIN OF DIFFERENT AGE GROUPS	43
<i>Marusyk U.I.</i> THE EFFECT OF THE NUCLEINAT ON FUNCTIONAL ACTIVITY BLOOD GRANULOCYTES IN SCHOOL-AGE CHILDREN WITH ASTHMA, DEPENDING ON ACETYLTATION PHENOTYPE.....	35		

PHARMACEUTICAL SCIENCES

<i>Sahaidak-Nikitiuk R.V., Harkusha M.I., Velma S.V.</i> PROFESSIONAL DEVELOPMENT FOR PHARMACEUTICAL INSTITUTIONS SPECIALISTS ACCORDING TO TOPICAL TRENDS OF COMPETENCY APPROACH.....	47
--	----

PHILOLOGICAL SCIENCES

- Drozdovich Yu.V., Likhach T.P.*
DISCOURSE-FUNCTIONAL
CHARACTERISTICS OF MORPHEMIC
REPETITION (BASED ON THE ORIGINAL
AND TRANSLATED SHORT STORIES BY O.
HENRY)..... 51
- Moysey A., Skrytska N.*
RATIONAL BASES OF THE POLICY, LAW
AND POWER IN PHILOSOPHY OF
FRANCIS BACON 56
- Nadolynska A.*
UKRAINIAN LEXICOGRAPHIC:
CONDITION, ACHIEVEMENTS AND
PROSPECTS 60
- Ulybysheva A.S., Nosoreva N.G.*
ACTUAL DIRECTIONS OF MODERN
LINGUOSTATISTICAL RESEARCHES 65
- Sharina S.I.*
THE INDICATIVE MOOD IN
NIZHNEKOLYMSKY DIALECT OF THE
EVEN LANGUAGE 67

TECHNICAL SCIENCES

- Dzyuba N.A., Oliynik M.I., Bezzodina A.R.*
THE PECULIARITIES OF MODERN
MARKET OF DAIRY SOUR-MILK
DESSERTS 70
- Zubchuk V.I., Solomin A.V., Kaushnyan A.I.,
Shtanicheva M.V., Borozenetc D.A.*
LASER THERAPY WITH FEEDBACK 74
- Kryvenko Y.*
INFORMATION SYSTEM FOR
PERSONIFICATED DIAGNOSTICS BASED
ON NUMEROUS MEASUREMENTS OF
HUMAN ARTERIAL PRESSURE 80
- Demidov P., Mihnevych S.*
TO THE QUESTION OF CONSTRUCTING A
FUNCTIONAL MODEL FOR DESIGNING
AND DEVELOPING AN INDUSTRIAL
ENTERPRISE MANAGEMENT
DATABASE..... 85
- Trubachev S.I., Morozova I.V.,
Mironchuk M.V.*
KINEMATICS OF SLIDING ELECTRICAL
CONTACTS OF CONTROL DEVICES 90
- Kuznetsova I.A., Rakhimbayeva D.Zh.*
PROCESSING OF SPACE IMAGES FOR
MONITORING THE CASPIAN SEA IN THE
QGIS PROGRAM 93
- Sulikovska I.O., Piven O.O.*
COMPUTER SIMULATION TRAUMA OF
FEMUR 97
- Zubchuk V.I., Kondratsky Y.N., Orel V.E.,
Shatokhina K.S., Yakymchuk V.S.*
RESEARCH OF EXPIRATORY AIR OF
PATIENTS FOR DIAGNOSTICS OF LUNG
CANCER 103
- Yalova K.M., Yashyna K.V.*
ACADEMIC MASSIV OPEN ON-LINE
COURSE-PLATFORM FUNCTIONAL
MODELING 109

Мойсей А.
доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук та українознавства ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет».
Скрицька Н.В.
викладач кафедри суспільних наук та українознавства, ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», Україна, Чернівці

РАЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ ПОЛІТИКИ, ПРАВА ТА ВЛАДИ У ФІЛОСОФІІ ФРЕНСІСА БЕКОНА

RATIONAL BASES OF THE POLICY, LAW AND POWER IN PHILOSOPHY OF FRANCIS BACON

Moyssey A.
Doctor of Historical Sciences, Chief of the of the department of Social Sciences and Ukrainian Studies in Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University».
Skrytska N.
Assistant of the Department of Social Sciences and Ukrainian Studies of Bukovinian State Medical University.

ABSTRACT

This article considers social and political views of English philosopher Francis Bacon. He laid the foundations of the new philosophy of rationalism and initiated the theoretical foundations of political and legal relations which has based on the freedom and mind. Only law has supreme power and it should define the human freedom. Society has to meet the demands of citizens.

Referring to the ancient thinkers Fr. Bacon creates new concept of ethics. The subject of ethics is the human freedom and morality. But ethical principles should always proceed from the practical life.

The aim of article is to research social and political views of Francis Bacon on the base of policy, law and power as the main concepts of formation of the rightful society.

АНОТАЦІЯ

У статті досліджуються суспільно-політичні погляди англійського філософа, представника емпіризму Френсиса Бекон. Ф. Бекон, будучи представником емпіричного методу пізнання, заклав раціоналістичні традиції нової науки та водночас започаткував теоретичні основи політико-правових відносин, що ґрунтуються на свободі та розумі. Лише закон має найвищу силу та повинен визначати свободу людини. Суспільство з необхідністю має відповідати запитам громадян.

Звертаючись до суспільних поглядів античних мислителів, Ф. Бекон створює новий “концепт” етики. Предметом етики є людська воля та мораль. Однак етичні принципи завжди повинні виходити з основ практичного життя. Передумовою істинного знання є об’єктивне сприйняття дійсності на основі розуму. Суспільні інтереси ставляться вище індивідуальних. Лише на основі суспільної моралі створюються загальні основи політики та влади.

Об’єктом дослідження виступають поняття політики, права та влади у філософії Френсиса Бекон.

Предметом дослідження є взаємозв’язок між суспільними поняттями на основі моралі та раціонального сприйняття дійсності.

Ключові слова: мораль, право, природне право, правові норми, політика, влада, суспільство, розум, етика, людина.

Keywords: morality, law, natural law, policy, power, society, mind, ethics, person.

Мета роботи: дослідити суспільно-політичні погляди Френсиса Бекон на основі понять політики, права та влади як основних концептів формування справедливого суспільства.

Актуальність теми дослідження. Політичні реалії епохи Нового часу XVII – XVIII століть змушували віднаходження раціональних основ суспільного буття, створення ефективної політичної влади, законів, які б стояли на сторожі людських прав та свобод. Виникає потреба у створенні абсолютно нового раціонального способу досягнення дійсності, нової системи політичних знань, які б сприяли розвитку тогочасного буржуазного суспільства.

Одним із перших біля витоків суспільно-політичних поглядів XVII – XVIII століть стояв англій-

ський філософ, представник емпіризму Френсис Бекон. Саме він вперше в історії соціальної філософії широко відстоював ідеї приватної власності, силу розуму, розвиток технічного прогресу та вважав, що лише внаслідок розділення праці можна створити ідеальне суспільство. Однак, створення нових суспільно-політичних теорій є неможливим без звернення до методу індукції, засновником якого і вважається Френсис Бекон, та ідеї “природної філософії”. Створення нового аналітичного методу дослідження явищ природи було використано в концепції розвитку прагматичної істини у філософії науки XX століття.

Джерельна база дослідження. Перш за все джерельну базу дослідження становлять самі праці філософа, до яких належить “Новий Органон”,

“Нова Атлантида”, а також “Про громадянську мудрість” та “Про розширення влади”.

Так, в своїй основній праці “Новий Органон”, опублікованій 1620 року, Френсіс Бекон аналізує важливість окремих явищ пізнавального процесу, які мають безпосередній вплив на розвиток політичної влади, створення законів в суспільстві. “Химери” чи “примари” людського розуму стоять на заваді людського пізнання, оскільки пов’язані як і з народженням людини, так і з досвідом, набутим впродовж життя (мова, звичаї, суспільна думка тощо). Завдяки цьому суспільство теж розвивається в неправильному напрямку. Звідси – війни, голод, несправедливість, страждання.

Державу майбутнього, в якій суспільство розвивається завдяки новим досягненням в галузі техніки і науки, філософ зобразив у праці “Нова Атлантида”, опублікованій посмертно в 1627 році. Саме тут наука та техніка виступають джерелом суспільного прогресу.

Очолоючи різні державні посади, Френсіс Бекон пізнав політичне життя зі середини. Він писав та ухвалював закони, вершив судочинство, однак через різні політичні інтриги та чвари був звільнений з усіх посад та почав займатися філософією. Філософські інтереси Ф. Бекона різноманітні – від натурфілософії до етики, релігії та політики. Мистецтво політики філософ розглядає у працях “Про громадянську мудрість” та “Про розширення влади”. Погляди Макиавеллі були найбільш Бекону, адже мислитель теж розглядав політику з точки зору буденного життя.

Під впливом “Дослідів” Монтеня у 1597 році Френсісом Беконем була видана збірка есе “Моральні і політичні нариси”, в яких проявляється особистісне релігійне бачення філософа, розмежування ним одкровення та розуму. Бекон демонструє глибоку філософську ерудицію, знання історії, релігії, культури.

До критичної літератури можна віднести вчених сучасної української соціальної філософії В. Андрущенко, В. Михальченка, В. Денисенка, В. Ляха, які займаються вивченням генезису суспільно-політичної думки з часів античності та впливом політичних теорій на сучасні світові політичні процеси і формації.

Виклад основного матеріалу. Політичні реалії в історії філософії Нового часу – це поглиблене розмежування синкретичних основ раціонального та ірраціонального, на підставі чого формуються два напрями суспільно-політичного пізнання дійсності – раціональний з його обґрунтуванням об’єктивних законів буття людини, а також ірраціональний, який досліджує утопічні теорії. Епоха Нового часу вимагає абсолютно нового раціонального способу осягнення дійсності, нового методу, завдяки якому могла б бути створена нова система наукових знань, у тому числі й політичних. А тому філософські ідеї Ф. Бекона відіграли значну роль в створенні нових політичних поглядів та чітко окреслили відлік нового напрямку – європейського раціоналізму.

Ф. Бекон, будучи представником емпіричного методу пізнання, заклав раціоналістичні традиції нової науки та водночас започаткував теоретичні основи політико-правових відносин, що ґрунтуються на свободі та розумі. Як відзначає В. Денисенко “в своїх поглядах англійський філософ став класичним взірцем раціональної децентралізації людської позиції, коли макросвіт досліджується таким, яким він є сам по собі, без найменших виявів ознак суб’єкта пізнавальної дії” [5, с. 118].

Основою розвитку держави, суспільства, права, влади, всієї системи соціальних відносин є природне право. Свободу людини мислитель розуміє як володарювання над природою на засадах пізнаних нею законів.

Ще в свій час Арістотель стверджував, що держава – це продукт природи. Природний шлях виникнення державної влади Ф. Бекон розуміє через збільшення сімей (роду) або завдяки завоюванню нових територій. Юридичне право, на яких базується суспільство, тісно споріднене з природним правом, а основою його виступає справедливість. Справедливість же полягає в тому, щоб “не робити іншому того, чого не бажаєш собі” [3]. Крім того, основою права буржуазного суспільства була рівність усіх перед законом. Закони служать для захисту від несправедливості. Лише закон може регулювати відносини між королем та підлеглими. Разом з тим королівська влада має бути обмежена законом. Такими положеннями в політичну науку були закладені дві раціональні думки, які з ходом розвитку суспільних норм набудуть практичного результату – розмежування властей та статусу конституційної монархії. Усі учасники суспільного процесу повинні завжди стояти на сторожі закону та приймати нові закони, якщо старі себе вичерпали чи не відповідають дійсності. Лише парламент має право приймати закони та ліквідувати старі порядки. Річ в тім, що в Англії в XVII – XVIII століттях міцнішала сила буржуазії і “нового” дворянства, які представляли нижню палату парламенту. Саме представники цього парламенту володіли свободою особи, тобто недоторканістю, правом вільної торгівлі, власної думки та формували нову “центральну” владу в країні – законодавчу та частково судову.

Ф. Бекон цілком підтримував діяльність парламенту, оскільки він виступав проти королівського абсолютизму та формував нові права для людей. З цього приводу мислитель навіть створив таке гасло: “Богові віддайте Боже, а цезарю – цезарево, а підлеглим – те, що їм належить”. Отже, не король, згідно філософа, а істина є на першому місці.

Спіраючись на філософські ідеї давньогрецьких мислителів Демосфена та Платона, які стверджували, що між державам не існує реального миру, а лише прихована або реальна війна, Ф. Бекон проповідує стан суспільства “війни всіх проти всіх”. Лише сила може стояти в основі закону та міжнародного права. Порушення суспільного порядку відбувається внаслідок втрати цієї сили, а в суспільстві, відповідно, породжуються несправед-

ливість та свавілля. Війни висвітлюють співвідношення сил між державами і тому вони – найвище випробування права. Такі погляди філософа лягли в основу концептуальних та практичних правових дій в міжнародних відносинах. Разом із поняттям сили Ф. Бекон в своїх поглядах посилається на закони суспільного буття, які завжди діють та формулюють людську свідомість. Опосередковуючу функцію між силою та правом виконує етика. Предметом етики, згідно філософа, є людська воля. Адже воля, яка визначає мораль, не вимірюється користю чи вигодою. Моральність стає визначним фактором формування волі і є основою політичних відносин.

Ф. Бекон, живучи в епоху Нового часу, де на першому місці були розум, експеримент, досвід, не міг цілком віднести мораль до метафізичної, ба, й навіть теологічної сфери. Він вважав, що моральність людської поведінки тісно пов'язана з раціональністю практики. Принципом етики є користь, що стосується практичного життя. Так, щоб оволодіти пристрастями, людина мусить підкорятися розуму, тоді вони не будуть дезорганізувати людську поведінку. Внаслідок цього утворюється надійна основа моральних вчинків та належної суспільної поведінки. Однак людина часто здатна породжувати вчинки, що далеко виходять за межі раціонального буття. Тому тут Ф. Бекон створює теорію “ідолів” – роду, печери, ринку, театру, – які сковують людський розум та є помилками, що виходять зі самої людської природи.

Відомий американський соціолог К. Маннгейм вважає, що теорія “ідолів” Ф. Бекона може слугувати сучасному поняттю “ідеологія”, яке широко використовується в політичних і суспільних науках. Хоча “ідоли” стоять на заваді пізнання істини та походять зі самої людської природи, все ж їх можна віднести до суспільства чи до традицій. В цьому руслі філософ характеризує людський розум як “подібний до викривленого дзеркала, яке, додаючи до природи речей свою природу, відображає речі у викривленому, спотвореному вигляді” [8, с. 121]. В чому є значення ідеології? Річ у тім, що теорію “ідолів” Ф. Бекона можна розглядати в руслі ірреального та позараціонального подвоєння соціально-політичної дійсності. Таким чином, відносини дійсності в їх відображенні постають як певний символічний ряд, який не несе в собі логіки, сили, а постає над дійсністю як певна трансцендентна сила. Така сила відображається не в символах, культурі, а як вважає К. Маннгейм, має практично значиму націленість, що є найважливішою ознакою будь-якої ідеології. Відповідно, така модель відображення дійсності не “піднімається” над нею, а має безпосередній зв'язок з предметно-практичною діяльністю людини. Адже в сучасному розумінні поняття “ідеологія” ми швидше за все співвідносимо з ірраціонально символічними нормативами практичної дійсності, а не з її науково-практичним відображенням.

Іншим чинником, що визначає “взаємні контакти людського роду”, згідно Ф. Бекона, є рівень виховання людини та вплив сформованих уже людських звичок, традицій на дійсність. Рівень виховання

один із перших пов'язаний з “ідолами” людського розуму та впливає на природний та моральний розвиток суспільства. Суттєвою особливістю формування ідеології, згідно Ф. Бекона, є постійна відкритість людського розуму перед вірою та догматизмом. Саме традиції та “сліпа безпечна віра” належить до “ідолів” людського розуму. Іншим виявом духовно-практичної дійсності та належності до “ідолів” є спілкування між людьми. Адже саме слова “зміщують все та ведуть людей до порожніх та нескінченних суперечок і трактувань” [3].

Очищене від усіх ідолів об'єктивне сприйняття і становить, згідно поглядів Ф. Бекона, чистий досвід. Він і стає передумовою істинного знання з врахуванням всіх причинних зв'язків. Знання – не самоціль, а лише засіб, за допомогою якого людина може вирішувати проблеми, які постають перед нею. “Знання є сила” – славнозвісний афоризм Бекона, який відображає його погляди на значення наукового пізнання в людському житті. Прагматичні цілі людини залежать від досягнення нею істини.

Чимало дослідників констатують, що саме з Ф. Бекона бере свій початок новоевропейська раціоналістична лінія політичної науки, в якій людський розум стає відліком нової системи цінностей. Відзначимо лише, що суб'єкт від об'єкта розглядається окремо, а тому держава, органи державної влади теж розглядаються окремо, відмежовано одна від одної; створюються нові структурні одиниці соціального середовища. Соціальна диференціація в епоху Нового часу починає відігравати більш суттєву роль та впливає на трансформацію всіх основ життєдіяльності людини, адже суспільство створює абсолютно нові вимоги стосовно простору та часу.

Ф. Бекон також більш ґрунтовно розробив теорію природного права як позараціональної основи, з якої свідомо можуть формуватися раціональні суспільно-правові принципи буржуазного суспільства.

Слід відзначити, що беконівські суспільно-політичні погляди тісно переплітаються етикою. Етика це мистецтвом, яке вчить діяти і діяти на благо людства. Благо, добро, людське щастя є поняттями, які належать етиці та є незмінними в політиці та державному управлінні. Діяльність правителя повинна бути доброю та спрямовуватись для досягнення щастя громадянами. “Вона (етика, авт.) націлена на матеріал людської діяльності і прагне проникнути в нього з тим же інтересом, з яким фізика проникає в матерію тіл” [3].

Добро, як вважає Ф. Бекон, є те, що корисно людині, а також всьому людству. Добро філософ розрізняє як індивідуальне, так і загальне. Однак суспільні інтереси, загальне ставить вище індивідуального. Кожен індивід повинен дбати про суспільне благо. “Загальнокорисна діяльність є вищою з-посеред усіх людських обов'язків”, – пише Ф. Бекон [3].

Етика є практичною наукою і займається вивченням душі. Ф. Бекон часто порівнює етику Арістотеля із етикою Нового часу і вважає, що попередні етичні принципи не вказували на те, як до-

сягнути людині щастя та як зробити нашу діяльність доброю. Попередня етика була швидше мистецтвом мови, слів, аніж практичної діяльності. “І вона, - продовжує мислитель, - була настільки безкорисною, як вчитель чистописання, який лише вказує нам правила, але не направляє нашу руку і не вчить нас, як слід виконувати ці правила” [3]. Метою етика має бути людська користь, добро в практичному значенні цього слова.

Ф. Бекон як справжній мислитель свого часу порівнює етику з фізикою та вказує на єдину мету цих двох наук. Спільним предметом виступає процес пізнання. І якщо фізика пізнає закони природи, то етика має за мету пізнавати людей. Фізика повинна сприяти матеріальному благу людей, а етика на основі пізнання людей, суспільства повинна розвивати благочинність, яка була б корисною для всього людства.

Як уже було відзначено, те, що стоїть на заваді пізнання природи, суспільних законів, є пристрасті людської душі, які Ф. Бекон ще називає “примарами”. Примар є чотири і всі вони беруть початок або від окремого індивіда, або від суспільства, людства. Пристрасті рухають душею та не дозволяють їй рухатися правильною дорогою. Який же вихід пропонує філософ? Пристрасті повинні підкорятися розуму, бо лише розум здатен дати людині істинне пізнання та створити “правильні” закони у суспільстві, які допоможуть вижити людству.

Душевна рівновага є душевним спокоєм, позбавлених афектів. Душевна рівновага наближається до природного стану людей і прирівнюється, згідно філософа, до другої істинної природи.

Часто етику Бекон трактує як мораль, надаючи їй синонімії. Мораль асоціюється з абсолютною справедливістю у суспільстві. Моральний суспільний порядок завжди визначається як правовий порядок. Вища суспільна мораль може трактуватися як *reg excellence*. Адже будь-яке право завжди формується в певній моральній системі, яка асоціюється з добром та справедливістю. Поняття суспільного добра можна визначити не інакше, як “обов’язкове”, тобто таке, що відповідає певній правовій нормі. “А коли право визначають як норму, то мають на увазі, що те, що узгоджується з правом, і є добром” [4, с. 82].

В той же час досить поширеною є релятивістська теорія цінностей, яка свідчить про те, що немає жодних абсолютних цінностей, а лише відносні. Отже, цінності, які ми встановлюємо за допомогою наших нормотворчих актів, не можуть претендувати на абсолютність та не виключають можливості протилежних цінностей. Ганс Кельзен з цього приводу пише так: “... і що, коли ми, вимірюючи правопорядок мірилом однієї моральної системи, визнаємо його як несправедливий, то, вимірюючи мірилом котрої-небудь іншої моральної системи, він може здобути оцінку справедливого” [4, с. 83]. З цього слідує, що існує багато моральних систем, які відмінні одна від одної і між якими є багато суперечностей. Позитивний правопорядок часто-густо відповідає моральним поглядам панівної групи чи верстви певної частини населення, але водночас

може суперечити моральним поглядам іншої групи населення. Те, що з моральної точки зору є добром, а що – злом, що морально виправдано, а що не виправдано, увесь час змінюється, і правовий суспільний порядок теж піддається змінам.

Зрозуміло, що беконівська етика створена в дусі нової філософії XVII – XVIII століть. Її основою виступає знання людей, яке досягається завдяки досвіду та методу індукції. При цьому філософ розглядає етику з точки зору фізики, тобто моральні норми часто асоціюються із фізичними законами.

Політику Ф. Бекон визначає як етику, спрямовану на вдосконалення суспільного життя. Однак, якщо етику можна розглядати по відношенню як до одного індивіда, так і до групи людей, людства в цілому, то політика завжди спрямована на досягнення загальносуспільних цілей. В той же час завдання політики є легше по відношенню до етики, так як спрямувати групу людей завжди легше, аніж окремого індивіда. В основі етики стоїть добродійність, в основі політики – мудрість.

Відзначимо, що Бекон дивився на політику не очима вченого, філософа, а очима людини чи суспільного діяча, які розуміють політику як мистецтво, яке змінюється в залежності від обставин. Суспільно-політичні ідеї Ф. Бекон були використані філософами, соціологами, політологами для подальших досліджень.

Висновки. Основою філософських поглядів Нового часу були знання, досвід, розум, експеримент, досвід в усіх сферах людського життя. Сила розуму була основою раціонального сприйняття дійсності, створення нових концепцій моралі, влади, правових норм. Ф. Бекон, який впродовж довгого часу займав певні державні посади, впливав на ухвалення законів, створював нові політичні доктрини, намагався розробити таку суспільну модель, яка б ідеально підходила для тогочасного буржуазного суспільства. А тому беконівська “критично-реалістична соціальна утопія” – це модель гармонійного ідеального суспільства, побудованого на засадах приватної власності та поділу праці.

Важливу роль при створенні ідеального суспільства, нових політичних норм відіграє мораль, яка повинна мати практичне втілення та відповідати запитам суспільства.

Список літератури

1. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія: курс лекцій / В. Андрущенко, М. Михальченко. – Київ: Генеза, 1996. – 368 с.
2. Аристотель. Політика / Аристотель. Соч. в 4 т. – М., 1983. – Т.4. – С. 496.
3. Бекон Френсис. Нова Атлантида [Електронний ресурс: royallib.com / book/ bekon від 23.05.17 р.]
4. Кельзен Г. Чисте правознавство / Ганс Кельзен. – Київ: Юніверс, 2004. – 495 с.
5. Денисенко В.М. Проблеми раціоналізму та ірраціоналізму в політичних теоріях Нового часу

європейської філософії / В. Денисенко. – Львів: ПАІС, 1997. – 274 с.

6. Спиркин А. Г. Философия: Учеб. Издание / А. Спиркин. – М.: Гардарики, 2003. – 568 с.

7. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія: Навч. посібник / В. Лях. – К.: Либідь, 1996. – 384 с.

8. Фишер Куно. История новой философии: Ведение в историю новой философии. Фрэнсис Бэкон Веруламский: Пер. с нем. / К. Фишер. – М.: ООО "Изд-во АСТ", 2003. – 541 с.

9. Франкл В. Человек в поисках смысла / В. Франкл. – М., 1990. – 77 с.

10. Швырев В. С. Рациональность как ценность культуры / В. Швырев // Вопросы философии. – 1992. - №6. – С. 94- 98.

11. subject.com.ua/philosophy/... [Електронний ресурс від 20.05.17р.].

12. scibook.net/obschaya.filosofiya/... [Електронний ресурс від 18.05.17 р.]

Надолинська А.С.

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», викладач кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін, кандидат педагогічних наук

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВНИКАРСТВО: СТАН, ЗДОБУТКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ

UKRAINIAN LEXICOGRAPHIC: CONDITION, ACHIEVEMENTS AND PROSPECTS

Nadolynska A.

State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky", lecturer of department of Ukrainian philology and methods of teaching professional disciplines, Ph. D. (Pedagogy)

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто стан української лексикографічної науки, охарактеризовано типи словників, а також перспективні напрями корпусної лінгвістики: комп'ютерна й корпусна лексикографія; проаналізовано електронні словники, корпуси текстів світового й українського масштабу.

ABSTRACT

The state of the Ukrainian lexicographic science was considered, the types of dictionaries and perspective directions of corpus linguistics: computer and corpus lexicography were described, electronic dictionaries and texts housing Ukrainian and world scale were analyzed in the article.

Ключові слова: лексикографія, комп'ютерна й корпусна лексикографія, комп'ютерні (електронні) словники, корпуси текстів.

Keywords: lexicography, computer and corpus lexicography, computer (electronic) dictionaries, corpus of texts.

Постановка проблеми. Про важливу роль словниково-довідникових джерел у формуванні культурної та інтелектуальної спадщини певного народу свідчить зацікавленість людства лексикографічною наукою. Вивчення лексикографії сягає давніх часів: від найперших лексикографічних пам'яток кінця XVI століття – «*Лексисъ, Сирѣчь реченія, Вѣкратцѣ събранъны и из словенскаго языка на простый рускій діалектъ истолкованы*», «*Грамматика словенска*» Лаврентія Зизанія, що стали взірцями для подальших лексикографічних праць: «*Лексиконъ славеноросскій и имень тлъкованіе*» Памва Беринди, «*Лексиконъ латинскій*» Спіфанія Славинецького, «*Словарь малороссійскаго нарѣчія*» Олександра Павловського тощо. Давня та сучасна лексикографія мають спільну мету та завдання, основними з яких є пояснення незрозумілих слів, розробка теоретичних і практичних засад утворення словників та укладання словниково-довідникової літератури. Основною відмінною рисою давньої від сучасної лексикографії є «синтез філології та культури в широкому розумінні цього слова» [1, 21].

Аналіз актуальних досліджень. Основні завдання та проблеми лексикографії здавна були в

полі зору науковців, про що свідчать ґрунтовні праці Ю. Д. Апресяна, В. В. Виноградова, Б. Ю. Городецького, Б. Д. Грінченка, О. М. Демської-Кульчинської, Є. А. Карпіловської, В. В. Морковкіна, В. В. Німчука, Л. С. Паламарчука, М. М. Пещак, В. Піотровського, О. О. Тараненка, В. А. Широкова, Л. В. Щерби тощо. Сьогодні мовознавці наголошують на важливості реформування вітчизняної теоретичної й навчальної лексикографії, створенні словників нового типу. Крім того, на часі релевантне вивчення адресної спрямованості лексикографічної продукції: для широкого кола користувачів, учнів, учителів, студентів, літературних редакторів і філологів, для тих, хто вивчає українську мову як рідну чи іноземну тощо (В. О. Балог, Я. В. Галас, А. П. Загнітко, О. В. Кровицька, Т. Ю. Кульчицька, Л. М. Полюга, О. О. Семенов, О. А. Стишов, Л. В. Струганець, В. В. Шляхова).

Мета запропонованої розвідки полягає в аналізі стану лексикографічної науки, характеристиці комп'ютерної та корпусної лексикографії, електронних словників і корпусів текстів українського та світового масштабу.

Виклад основного матеріалу. В українському мовознавстві лексикографію традиційно тлумачать